

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Camiños e Ferrocarrís		Código	632G01027
Titulación	Grao en Enxeñaría de Obras Públicas			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Enxeñaría Civil			
Coordinación	Rodríguez Pasandín, Ana María	Correo electrónico	ana.rodriguez.pasandin@udc.es	
Profesorado	Rodríguez Bugarín, Miguel Domingo	Correo electrónico	m.bugarin@udc.es	
	Rodríguez Pasandín, Ana María		ana.rodriguez.pasandin@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>A materia permite obter os coñecementos necesarios para deseñar, construír, explotar e conservar infraestruturas lineais de transporte. En particular os firmes das estradas e as vías de ferrocarrís.</p> <p>A guía docente da materia está dispoñible en galego e castelán. En caso de discrepancia entre ambas as versións, prevalecerá a versión en castelán.</p> <p>Perspectiva de xénero nesta materia:</p> <ul style="list-style-type: none">- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria incorporárase a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos os sexos, propiciárase a intervención en clase de alumnos e alumnas...)- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influírse na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Traballarase para detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporárase accións e medidas para corrixilas.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A26	Capacidade para a construción e conservación de carreteras, así como para o dimensionamento, o proxecto e os elementos que compoñen as dotacións viarias básicas.
A27	Capacidade para a construción e conservación das liñas de ferrocarrís con coñecemento para aplicar a normativa técnica específica e diferenciando as características do material móvil.
A36	Coñecemento do deseño e funcionamento das infraestruturas para o intercambio modal, tales como puertos, aeroportos, estacións ferroviarias e centros lóxicos de transporte.
B1	Que os estudantes hayan demostrado poseer e comprender coñecementos en un área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda de su campo de estudo
B2	Que os estudantes sepan aplicar os seus coñecementos a su traballo ou vocación de una forma profesional e posean as competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro de su área de estudio
B3	Que os estudantes tengan la capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
B4	Que os estudantes puedan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que os estudantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
B6	Aprender a aprender.
B7	Resolver problemas de forma efectiva.
B8	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.

B9	Trabajar de forma autónoma con iniciativa.
B10	Trabajar de forma colaborativa.
B11	Comportarse con ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional.
B14	Dominar la expresión y la comprensión de forma oral y escrita de un idioma extranjero.
B15	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de la vida.
B16	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.
B18	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con que deben enfrentarse.
B19	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.
B20	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.
C1	Reciclaje continuo de conocimientos en el ámbito global de actuación de la Ingeniería Civil.
C2	Comprender la importancia de la innovación en la profesión.
C3	Aprovechamiento e incorporación de las nuevas tecnologías
C4	Entender y aplicar el marco legal de la disciplina.
C5	Comprensión de la necesidad de actuar de forma enriquecedora sobre el medio ambiente contribuyendo al desarrollo sostenible.
C6	Comprensión de la necesidad de analizar la historia para entender el presente
C10	Capacidad de análisis, síntesis y estructuración de la información y las ideas.
C13	Capacidad de trabajo personal, organizado y planificado.
C18	Capacidad para aplicar conocimientos básicos en el aprendizaje de conocimientos tecnológicos y en su puesta en práctica
C19	Capacidad de realizar pruebas, ensayos y experimentos, analizando, sintetizando e interpretando los resultados

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Permite coñecer a problemática de deseño e construción dos distintos elementos dunha estrada e dunha liña ferroviaria.	A26	B1	C1
Permite o coñecemento de firmes de estradas, tanto desde o punto de vista do proxecto e construción como da conservación dos firmes.	A27	B2	C2
Permite coñecer os elementos da infraestrutura e superestrutura da vía; calcular o seu trazado e comportamento mecánico; coñecer e identificar os métodos de construción, diagnóstico e mantemento da vía.	A36	B3	C3
		B4	C4
		B5	C5
		B6	C6
		B7	C10
		B8	C13
		B9	C18
		B10	C19
		B11	
		B14	
	B15		
	B16		
	B18		
	B19		
	B20		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Explanacións	Introdución. Compactación. Capacidade de soporte. Formación de chairas. Estabilización.
2. Constitución dos firmes	Definicións. Tipos de firmes. Constitución do firme flexible e funcións das súas capas. Factores de deseño dos firmes.

3. Ligantes e conglomerantes	Introdución. Cales aéreos e conglomerantes hidráulicos e puzolánicos. Ligantes hidrocarbonados. Especificacións e ensaios.
4. Áridos	Introdución. Propiedades dos áridos grosos. Propiedades dos áridos finos. Características do esqueleto mineral. Po mineral (filler).
5. Capas granulares	Introdución. Definición e tipos. Características xerais. Materiais para zahorras. Proceso de preparación das zahorras artificiais. Posta en obra. Fallo das capas granulares.
6. Capas tratadas para bases e subbases	Introdución. Tipos e características xerais. Capas tratadas con cemento. Gravaescoria. Gravacenza. Gravaemulsión. Formigón magro.
7. Tratamentos superficiais	Definición e tipos. Regas sen grava miúda. Regas con grava miúda. Microaglomerados en frío.
8. Mesturas bituminosas	Definición e xeneralidades. Clasificación das mesturas bituminosas. Emprego das mesturas bituminosas en España. Reoloxía. Propiedades xerais das mesturas bituminosas. Proxecto. Especificacións e dosificación. Fabricación das mesturas bituminosas. Posta en obra. Control de calidade.
9. Pavementos de formigón	Características xerais. Tipos de pavementos de formigón. Características dos materiais dos formigóns vibrados. Proxecto. Execución. Control de calidade.
10. Dimensionamento de firmes	Introdución. Dimensionamiento e cálculo. Norma 6.1-IC «seccións de firme».
11. Características superficiais (introdución)	Introdución. Medición e avaliación das principais características superficiais. Criterios de actuación.
12. Conservación (introdución)	Introdución. Inspección dos elementos da estrada. Inspección visual dos pavementos. Auscultación do firme.
13. Ampliación de estrutura da vía ferroviaria	13.1. Superestrutura e infraestrutura ferroviaria. 13.2. Estructuras de asento. 13.3. Xuntas e barra longa soldada. 13.4. Aparellos de vía. 13.5. Vía sen balasto.
14. Xeometría da vía	14.1. Xeometría da vía.
15. Operacións sobre a vía	15.1. Calidade xeométrica da vía. Auscultación. 15.2. Construción, conservación e renovación de vía.
16. Outros elementos das liñas de ferrocarril	16.1. Liña de contacto e circuíto de retorno. 16.2. Introdución á sinalización e os enclavamentos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B1 B2 B10 B11 B6 B8 B19 C1 C4 C6 C13 C2	1	0	1
Sesión maxistral	A26 A27 A36 B1 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B11 B14 B15 B16 B6 B8 B18 B19 B20 B7 C1 C3 C4 C5 C6 C10 C13 C18 C2 C19	26	26	52
Solución de problemas	B9 B8 B18 B20 B7 C4 C18 C19	16	24	40
Traballos tutelados	B10 B11 B8 B7 C4 C10 C13	2	8	10

Aprendizaxe servizo	A26 B2 B3 B4 B9 B10 B11 B16 B8 B19 C3 C5 C10 C13	2	8	10
Proba obxectiva	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B6 C4 C13 C19	5	30	35
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Realízase unha sesión inicial para comentar o programa do curso e a organización do mesmo, presentando a bibliografía básica, a forma de avaliación e resolvendo as dúbidas que poidan ter os estudantes antes de enfrontarse á materia.
Sesión maxistral	Sesións teóricas nas que se transmiten os contidos principais da materia. Durante estas sesións se fomenta a participación dos alumnos mediante a xeración de cuestións curtas así como a proposta de exemplos prácticos.
Solución de problemas	Durante o curso realízanse periódicamente sesións durante as que se plantexan exercicios que permiten afianzar os coñecementos teóricos explicados nas sesións maxistrais. Nestas sesións soluciónanse os exercicios plantexados e resólvense as dúbidas xurdidas durante a súa realización. Estas sesións serven como base para o correcto desenvolvemento dos traballos tutelados que se realizan na asignatura.
Traballos tutelados	Presentación de diferentes exercicios e traballos relacionados cos diferentes temas da materia, que se suscitarán en clase e deberanse entregar aos profesores nas datas indicadas.
Aprendizaxe servizo	No presente proxecto de aprendizaxe servizo, titulado "Proxecto ApS sobre a Enxeñería Civil como motor da sustentabilidade integral no ámbito do transporte: afirmado de estradas e mobilidade sustentables", os estudantado da presente asignatura organiza e prepara exposicións co fin de informar e concienciar á sociedade en xeral da necesidade de levar a cabo unha construción sostible de firmes de estradas, así como os beneficios asociados.
Proba obxectiva	Realízase unha proba obxectiva para comprobar os coñecementos adquiridos polos estudantes sobre a materia explicada nas sesións maxistrais e nas sesións de solución de problemas ao final do curso. Tamén se realizarán diversas probas obxectivas ao longo do curso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Exponse a atención personalizada para resolver as dúbidas individuais que calquera dos estudantes poida ter sobre os problemas resoltos ou calquera das cuestións teóricas expostas na materia. Por outra banda, a atención personalizada constitúe unha ferramenta para o apoio dos estudantes durante a realización dos traballos tutelados que se expoñan durante o curso.
Solución de problemas	
Actividades iniciais	Os estudantes poderán solicitar titorías vía mail en horario laboral, de luns a venres.
Traballos tutelados	
Sesión maxistral	No caso do proxecto de Aprendizaxe servizo, organizaranse reunións/titorías para organizar, realizar o seguimento e avaliar a actividade.
Aprendizaxe servizo	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B6 C4 C13 C19	Probas de avaliación de contidos teóricos e/ou prácticos realizadas tanto durante o curso como ao final da materia.	65
Traballos tutelados	B10 B11 B8 B7 C4 C10 C13	Resolución de traballos de curso e/ou prácticas expostos ao estudantado ao longo do curso.	25

Aprendizaxe servizo	A26 B2 B3 B4 B9 B10 B11 B16 B8 B19 C3 C5 C10 C13	Prevese a realización dunha exposición sobre os firmes sostibles e os seus beneficios, con diverso material audiovisual preparado polo alumnado (pósteres, Power Point ou similares, vídeos, etc). Esta exposición poderá ir rotando por diversos centros. O estudiantado participará en todas as fases das exposicións. Ademais, o estudiantado participará na difusión da actividade por diferentes medios (Youtube, Instagram, TikTok, etc).	10
---------------------	--	---	----

Observacións avaliación

A materia consta de dous bloques: Camiños e Ferrocarrís.

Para aprobar a materia valorarase o seguinte:

1. Unha actividade de Aprendizaxe Servizo no caso do Bloque de Camiños, cun máximo da da cualificación final. A cualificación obtida neste apartado é válida tanto na primeira como na segunda oportunidade. Será necesario obter unha cualificación mínima de 4.0 puntos sobre 10 nesta actividade para poder superar a materia.
2. Prácticas propostas para realizar fóra de clase ou en clase. Constituirán ata un máximo de B da cualificación final. A cualificación obtida neste apartado é válida tanto na primeira como na segunda oportunidade.
3. Probas obxectivas de avaliación continua. Estarán constituídas por exercicios de tipo teórico e/o práctico, cun valor máximo de C na cualificación final. Estas probas iranse realizando ao longo do curso.
4. Proba obxectiva de avaliación final. Estará constituída por un exame de tipo teórico (cun valor de ata D da cualificación final) e un exame de problemas, cun valor máximo de E da cualificación final. Para poder aprobar a materia, é imprescindible que a parte de teoría e a de problemas de cada bloque teñan cada unha delas unha cualificación superior ou igual a 4 sobre 10. Na primeira oportunidade, o alumnado poderá presentarse só a un bloque ou a ambos bloques. Considérase que un/a alumno/a preséntase a un bloque nunha determinada oportunidade se realiza na devandita oportunidade a proba de avaliación final.

Actividade

Bloque de
Caminos

Bloque de
Ferrocarrís

Actividad de aprendizaje servicio (A)

20%

Prácticas propostas para realizar fuera de clase o en clase (B)

20%

30%

Pruebas objetivas de evaluación continua (C)

20%

30%

Prueba objetiva final teórica (D)

32%

30%

Prueba objetiva final práctica (E)

8%

10%

No caso de que o profesorado decida a non realización dalgunha das actividades anteriores, se prorrata o peso das demais.

Para aprobar a Materia é preciso superar os requisitos mínimos anteriormente indicados, así como obter un mínimo de 5 sobre 10 puntos en cada un dos bloques (Camiños e Ferrocarrís), sumando as cualificacións obtidas en cada un dos catro apartados anteriormente indicados.

No caso de que un/a alumno/a obtivese na primeira oportunidade unha cualificación superior ou igual a 5 sobre 10 puntos na proba obxectiva final de calquera dos bloques, a súa nota gardarase ata a segunda oportunidade.

Se un estudante está matriculado a tempo parcial ou non desexa seguir a avaliación continua, deberá presentarse ás probas obxectivas finais, fixadas no calendario académico da Escola. Para aprobar deberá obter unha cualificación igual ou superior a 4,0 puntos sobre 10 en cada bloque. E ademais, a media deberá de ser como mínimo de 5,0 puntos sobre 10. A cualificación de cada bloque obtense conforme as porcentaxes expresadas na seguinte táboa:

Actividade

Bloque de
Caminos

Bloque de
Ferrocarrís

Prueba obxectiva final teórica

80 %

75 %

Prueba obxectiva final práctica

20 %

25 %

En todo caso, para aprobar é imprescindible que en cada proba obxectiva de cada bloque a puntuación obtida sexa igual ou superior a 4,0 puntos sobre 10. Se na primeira oportunidade a cualificación global dun bloque é superior a 5,0 sobre 10, a súa nota gardarase ata a segunda oportunidade do curso.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Ministerio de Fomento (). PLIEGO DE PRESCRIPCIONES TÉCNICAS GENERALES PARA OBRAS DE CARRETERAS Y PUENTES, PG-3. PARTE 5ª: FIRMES..
- Kraemer et al. (2004). Ingeniería de Carreteras. Volumen II. McGraw Hill
- Ministerio de Fomento (2003). ORDEN FOM/3460/2003, DE 28 DE NOVIEMBRE, POR LA QUE SE APRUEBA LA NORMA 6.1-IC «SECCIONES DE FIRME», DE LA INSTRUCCIÓN DE CARRETERAS. PUBLICADA EN EL BOE Nº297 DEL 12 DE DICIEMBRE DE 2003..
- Ministerio de Fomento (2003). ORDEN FOM/3459/2003, de 28 de noviembre, por la que se aprueba la Norma 6.3-IC «REHABILITACIÓN DE FIRMES», de la Instrucción de Carreteras..
- Profesores de la asignatura / profesores da materia (). Transparencias de la asignatura / Transparencias da materia.

- García Díaz-de-Villegas (2002). Ferrocarriles. Publicaciones de la ETS de Ingenieros de Caminos de Santander
- López Pita, A. (2006). Infraestructuras ferroviarias. Barcelona: Edicions UPC
- López Pita, A (2008). Explotación de líneas de ferrocarril . Barcelona: Edicions UPC
- Alias, J y Valdés, A. (1990). La vía del ferrocarril. Bellisco
- Oliveros Rives, F.; Rodríguez Méndez, M.; Megia Puente, M (1980). Tratado de ferrocarriles II. Rueda
- Esveld, C. (2001). Modern Railway Track. MRT Productions
- Lichterberger, B. (2003). Handuch gleis Unterbau, Oberbau, Instandhaltung, Wirtschaftlichkeit. . Tetzlaff Verlag
- Profillidis, V.A. (2006). Railway Management and Engineering. Ashgate
- ADIF (). Normas ADIF Vía y Normas Renfe Vía. .
- UIC (). Fichas UIC - Normativa ferroviaria.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Infraestruturas do transporte/632G01018
Enxeñaría do Terro I/632G01020
Enxeñaría do Terreo II/632G01043

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías